

Jeff Koons - symbol kultury konsumpcyjnej lat 80

- [Jeff Koons - symbol kultury konsumpcyjnej lat 80](#)

Jeff Koons - symbol kultury konsumpcyjnej lat 80

Źródło: online-skills.

Ważne daty

1955 – narodziny Jeffa Koonsa

1977 – wyjazd do Nowego Jorku, początek współpracy z Museum of Modern Art

1986 – powstanie rzeźby *Rabbit*

1988 – powstanie pracy *Michael Jackson and Bubbles*

1989-1991 – powstanie cyklu *Made in Heaven*

1991 – ślub z włoską gwiazdą filmów pornograficznych Ciccioliną (Ilona Staller)

1992 – powstanie rzeźby *Puppy*

2008-2009 – wystawa prac Koonsa w Wersalu

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Marta Kołacz
Przedmiot:	Historia Sztuki
Temat zajęć:	Jeff <u>Koons</u> - symbol kultury konsumpcyjnej lat 80
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, poziom rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Omówienie dorobku artystycznego Jeffa <u>Koonsa</u> na podstawie wybranych prac tego artysty oraz w kontekście kultury lat 80. XX wieku.

Plik o rozmiarze 201.51 KB w języku polskim

I. Rozwijanie zdolności rozumienia przemian w dziejach sztuki w kontekście ich uwarunkowań kulturowych, środowiskowych, epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce. Uczeń:

10. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce oraz środowisk artystycznych.

1. wykazuje się znajomością chronologii dziejów sztuki, z uwzględnieniem:

h) sztuki 2 połowy XX wieku (surrealizm, informel, pop-art, minimalizm, hiperrealizm, land-art, konceptualizm, neofiguracja, Nowy Realizm, op-art, tendencja zerowa, modernizm i postmodernizm w architekturze, nurt organiczny i kinetyczny w rzeźbie oraz sztuka krytyczna i zaangażowana);

5. charakteryzuje i opisuje sztukę powstałą w obrębie poszczególnych epok, kierunków i tendencji;

7. łączy najistotniejsze dzieła ze środowiskiem artystycznym, w którym powstały;

II. Zapozdawanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

13. dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych:

b) w rzeźbie: bryły, kompozycji, faktury, relacji z otoczeniem,

14. wskazuje środki stylistyczne i środki ekspresji, które identyfikują analizowane dzieło z odpowiednim stylem, środowiskiem artystycznym lub autorem;

18. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat dzieł sztuki.

2. wskazuje twórców najbardziej reprezentatywnych dzieł;

III. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

1. wymienia najistotniejszych twórców dla danego stylu lub kierunku w sztuce;
2. zna najwybitniejsze dzieła z dorobku artystycznego wybitnych przedstawicieli poszczególnych epok, kierunków i tendencji w sztuce od starożytności po czasy współczesne, z uwzględnieniem artystów schyłku XX i początku XXI wieku;
4. łączy wybrane dzieła z ich autorami na podstawie charakterystycznych środków formalnych;
8. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów.

IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń:

2. zna terminologię związaną z opisem formy i treści dzieła malarskiego, rzeźbiarskiego i graficznego, w tym m.in. nazwy formuł ikonograficznych, słownictwo niezbędne do opisu kompozycji, kolorystyki, relacji przestrzennych i faktury dzieła;
6. właściwie stosuje terminy dotyczące opisu treści i formy dzieł sztuk plastycznych.

Nauczysz się

- charakteryzować twórczość Jeffa Koonsa;
- wskazywać wydarzenia, które ukształtowały artystę;
- rozpoznawać prace artysty.

Koons - artysta, który łączy tendencje w sztuce

Jeff Koons to jedna z najważniejszych postaci sztuki amerykańskiej i światowej drugiej połowy XX. wieku. Koons w swoich pracach kontynuuje idee dadaizmu i pop-artu - używa przedmiotów codziennego użytku, zabawek, które zamienia w pełnowartościowe dzieła sztuki. inspirował się reklamą, używa prostych form zrozumiałych dla przeciętnego odbiorcy. Sprytnie skorzystał z rosnącej siły mediów w kreowaniu mody i popularności. Pełnymi

garściami korzysta z planowo wyprodukowanej przez siebie sławy opartej na skandalu, nagości i kiczu. Jego prace osiągają niebotyczne wartości na aukcjach. W 2019 roku jego dzieło pt.: „Królik” z 1986 r. osiągnęło cenę 91,1 mln dolarów USD, stając się najdroższym dziełem sprzedanym na aukcji przez żyjącego artystę.

Bengt Oberger (fot.), fotografia Jeffa Koonsa, 2014, wikimedia.org, CC BY 3.0

Kontrowersyjny artysta Jeff Koons polaryzuje ludzi. Wiele osób krytykuje go za przekroczenie granicy dobrego smaku, podczas gdy inni wynoszą tworzoną przez niego i opartą na **kiczu** sztukę do statusu wysokiej sztuki. Jego prace uwielbiają dzieci, a Freudyści są zaintrygowani. Tworzone przez niego dzieła z pewnością testują nasze konwencjonalne postrzeganie kategorii sztuki. Piękne czy brzydkie? Śmieszne czy wysublimowane? A może wszystkie z powyższych?

Jeff Koons, New Hoover Convertibles, New Shelton Wet/Drys 5 Gallon, Doubledecker, 1981-1987, ARTIST ROOMS Tate and National Galleries of Scotland, Londyn, Edynburg, Wielka Brytania, fickr.com

Gdyby jedna z moich prac została włączona, zostałaby zniszczona - mówi artysta o pracy *New Hoover Convertibles, Green, Red, Brown, New Shelton Wet/Dry 10 Gallon Displaced Doubledecker*.

To dzieło Koonsa jest jednym z jego *ready made*. Termin ten został po raz pierwszy użyty przez francuskiego artystę Marcela Duchampa i odnosi się do wybranych przez artystę przedmiotów, które zostały przedstawione jako sztuka. Duchamp dostrzegł wybór obiektu jako akt twórczy. Anulowanie funkcji użytecznej obiektów sprawiało, że stawały się sztuką.

W twórczości Koonsa widoczny jest wpływ i związek z m.in. dadaizmem, surrealizmem, pop-artem, minimal-artem, sztuką konceptualną. Prezentowana praca wykorzystuje wykorzystuje cechy pop-artu, takie jak: zawłaszczenie i powtórzenia.

Praca ma również cechy minimalistycznej sztuki, z jej ekspresją i wykorzystaniem nowoczesnych materiałów. Fluorescencyjne światła przypominają dzieła minimalistycznego artysty Dana Flavina.

Kontrowersje w życiu i twórczości artysty

Na początku lat 90 tych kariera Koonsa dynamicznie przyspiesza. W roku 1991 bierze ślub z włoską gwiazdą filmów pornograficznych Ciccioliną. Ich małżeństwo przetrwało zaledwie rok (jeszcze przed rozwodem urodził im się syn Ludwig) ale zostawiło widoczny ślad w twórczości Koonsa i trwale przyczyniło się do popularności samego artysty. Cicciolina pozowała swojemu mężowi do cyklu erotycznych rzeźb i obrazów z serii *Made in Heaven*.

Były one Inspirowane m.in. Kamasutrą, utrzymane w kiczowatej stylistyce, skandalizujące, przez wielu uznane za czystą pornografię, odbiły się szerokim echem nie tylko w świecie sztuki.

Popiersie portretowe *Popiersie Bourgeois - Jeff i Ilona (Bourgeois Bust - Jeff and Ilona)* to wyrzeźbione trójwymiarowe przedstawienie głowy i górnej części ciała. Forma popiersia powstała w starożytnym Rzymie, odrodziła się w XV wieku i szczególnie popularna była w XVIII wieku. W prezentowanej pracy Koons czerpie inspirację z baroku, stylu, w którym wyrażanie emocji jest jedną z jego charakterystycznych cech.

Jeff Koons, Popiersie Bourgeois - Jeff i Ilona (Bourgeois Bust - Jeff and Ilona), 1991, Galeria Tate, Londyn, Wielka Brytania, [wikiart.org](https://www.wikiart.org/en/Jeff-Koons/Bourgeois-Bust-Jeff-and-Ilona), CC BY 3.0

Seria *Made in Heaven* zawiera również prace takie jak *Mound of Flowers* 1991 i billboard *Made in Heaven* 1989 z kolekcji ARTIST ROOMS. Po tym projekcie zmalało postrzeganie Koonsa jako artysty z głównego nurtu sztuki, ale wzrosła jego rozpoznawalność i komercyjna wartość jego prac.

Manipulacja widzem

W 1988 powstaje jedna z kluczowych prac Koonsa *Michael Jackson and Bubbles*. Ta porcelanowa, lśniąca złota rzeźba przedstawiająca króla Popu przyniosła Koonsowi sławę i pieniądze.

Jeff Koons, „Michael Jackson z szympanem Bubblesem” (Michael Jackson and Bubbles), 1988, Museum of Modern Art., San Francisco, Stany Zjednoczone, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/en/wiki/File:Michael_Jackson_and_Bubbles.jpg), CC BY-SA 2.0

Moja sztuka nie ma estetycznych wartości (...) Wierzę, że gust jest naprawdę nieistotny - mówi artysta.

Jeff Koons traktuje estetykę jako narzędzie manipulacji widzem. Warunkiem sukcesu artystycznego jest - jego zdaniem - dotarcie do jak największej liczby odbiorców. Estetyka służy mu więc do rozpoznania preferencji poszczególnych klas społecznych, czy też upodobań uniwersalnych. Nie chodzi oczywiście o schlebienie im, a o możliwość przesłania pod jakąś formą konkretnego przekazu.

Chcę mieć wpływ na życie ludzi. Chcę komunikować się z jak największą liczbą osób. A współczesnym sposobem komunikowania się ze społeczeństwem jest telewizja i reklama. Świat sztuki nie jest obecnie skuteczny. - mówi artysta

Podążając za ciosem Koons kontynuował zawłaszczanie gotowych przedmiotów w serii *Equilibrium* tworzonej w latach 1983-1993. Najważniejsza w tej serii jest próba ujawnienia,

w jaki sposób produkty konsumpcyjne przekazują wartości kulturowe i odzwierciedlają niepewność związaną z mobilnością społeczną.

Jeff Koons, „Zamknięte - cztery rzędy” (Encased - Four Rows), 1983-93, ARTIST ROOMS Tate and National Galleries of Scotland, Londyn, Edynburg, Wielka Brytania, nationalgalleries.org, CC BY 3.0

Prezentowane w ten sposób piłki do koszykówki stają się obiektami kultu i pożądania, o statusie quasi-religijnym. Artysta po raz kolejny prezentuje nowe podejście do przedmiotu produkowanego masowo.

Koons jest najbardziej znany ze swoich *nadmuchiwanym, lśniącym rzeźb*. Wykonane ze stali nierdzewnej obiekty wyglądają jakby zrobione zostały z balonów napełnionych helem. Koons zaczął tworzyć rzeźby z wykorzystaniem gumowych dmuchanych zabawek w latach 70. XX wieku. Wzorując się na popularnej zabawce nadmuchiwanym króliku stworzył jego własną stalową wersję.

Jeff Koons, „Królik” (Rabbit), 1986, Muzeum Sztuki Nowoczesnej The Broad, Los Angeles, Stany Zjednoczone, flickr, CC BY 3.0

W swoich pracach Jeff Koons kontynuuje idee dadaizmu i pop-artu - używa przedmiotów codziennego użytku, zabawek, które zamienia w pełnowartościowe dzieła sztuki, inspirowane reklamą, używa prostych form zrozumiałych dla przeciętnego odbiorcy. Sprytnie korzysta z rosnącej siły mediów w kreowaniu mody i popularności. Pełnymi garściami czerpie z planowo wykreowanej przez siebie sławy opartej na skandalu, nagości i kiczu.

Jeff Koons, „Żółty pies balonowy” (Balloon Dog Yellow), 1994-2000, Whitney Museum of American Art., Nowy Jork, Stany Zjednoczone, wikimedia.org, CC BY 2.0

Zadania

Ćwiczenie 1

Przyporządkuj kierunkowi w sztuce właściwą definicję.

Popart

Międzynarodowy ruch artystyczno-literacki w sztuce XX wieku, który ukształtował się w Europie i Stanach Zjednoczonych ok. 1915.

Postmodernizm

nurt w sztuce 2. połowy XX wieku będący próbą zobrazowania cywilizacji wielkomiejskiej i odpowiedzi na doświadczenie kultury masowej.

Dadaizm

styl ten charakteryzuje wybiórczy i arbitralny stosunek do tradycji, zgoda na relatywizm form, sprzeciw wobec awangardowej utopii. Składnikami tak rozumianego postmodernizmu są parodia i pastisz, paradoksalne skojarzenia, dowolne komponowanie form i znaczeń, pluralizm, eklektyzm.

Źródło: online-skills.

Ćwiczenie 2

Wskaż, który opis najlepiej charakteryzuje cel pracy "New Hoover Convertibles" z lat 1981–87.

- ☐ Prace z tej serii są zachwytem artysty nad rozwojem amerykańskiej gospodarki lat 80. XX wieku.
- ☐ Jeff Koons zaprojektował serię przedmiotów dla firmy Hoover, żeby użytkownicy odkurzaczy mogli mieć dzieło sztuki na co dzień blisko siebie.
- ☐ Prace z tej serii komentują w jaki sposób fantazje i pragnienia mogą być przenoszone

na przedmioty codziennego użytku i są krytyką kultury konsumpcyjnej.

Ćwiczenie 3

Michael Jackson i Bubbles to jedna z najbardziej rozpoznawalnych prac Koonsa. Wskaż z czego jest wykonana.

☐ porcelana

☐ drewno i kość słoniowa

☐ stal

Źródło: online-skills.

Ćwiczenie 4

Które z pojęć charakteryzują twórczość Jeffa Koonsa:

☐ happening

☐ statuetka

☐ instalacja

☐ ready made

Źródło: online-skills.

Ćwiczenie 5

Na przykładzie rzeźby *Michael Jackson and Bubbles* z 1988 roku, wskaż cechy, którymi postępuje się kicz.

- ☐ przeciętność
- ☐ ekspresjonizm
- ☐ schematyczność
- ☐ tworzenie na przekór *akademickim standardom*

Ćwiczenie 6

W pola pod ilustracjami wpisz nazwy dzieł Jeffa Koonsa.

.....

.....

Ćwiczenie 7

Wśród wybranych określeń wskaż te, których możemy użyć do opisu sztuki Jeffa Koonsa.

☐ komercja

☐ cielesność

☐ przyjemność

☐ banalność

☐ egzystencjalizm

☐ humor

Źródło: online-skills.

Słownik pojęć

Dadaizm (dada)

Międzynarodowy ruch artystyczno-literacki w sztuce XX wieku, który ukształtował się w Europie i Stanach Zjednoczonych ok. 1915. Jego głównymi hasłami były dowolność wyrazu artystycznego, zerwanie z wszelką tradycją i swoboda twórcza odrzucająca istniejące kanony. Dadaści negowali powszechnie przyjęte ideały estetyczne i wartości. Znaczenie dadaistów polegało na przesunięciu granic sztuki i umożliwieniu artystom swobody wypowiedzi. Odegrali także rolę w odrzuceniu tradycyjnie pojmowanej sztuki i estetyki, za dzieła uznając przedmioty codziennego użytku, wytwory przypadku czy wręcz śmieci. Na ruinach dadaizmu wyrósł surrealizm, po części tworzony przez tych samych artystów.

Kicz

Potoczna nazwa określająca lichy, bezwartościowy wytwór sztuk plastycznych, używana od końca XIX wieku w monachijskim handlu dziełami sztuki i przyjęta w środowiskach artystycznych w 1 poł. XX wieku.

Theodor Adorno określa kicz jako piękno w brzydocie. Kicz chcąc być podziwiany i kupowany musi się podobać, dlatego nie może pozwolić sobie na bycie brzydkim. Piękno jakie sobą reprezentuje celuje w odbiorcę przeciętnego. Słowa zachwyty kierowane pod adresem rzeczy kiczowatej ma wypowiedzieć odbiorca mało wymagający. Cechy kiczu to:

- masowość, czyli produkowanie nie dla indywidualnego, ale dla zbiorowego odbiorcy;
- produkowanie według dobrze znanego, określonego schematu, by mieć pewność, że się sprzeda, np. schematyczni bohaterowie;
- uproszczony obraz świata
- upraszcza się bohaterów jak i świat wokół nich;
- często tandetne wykonanie;
- wzbudzanie w odbiorcy choć chwilowego zachwyty;
- przeciętność: odnosi się do przeciętności odbiorcy, adresata oraz samego dzieła;
- brak oryginalności, opieranie się na sprawdzonych, utartych schematach, które gwarantują sukces;
- daje odbiorcy poczucie bezpieczeństwa, czyniąc świat prostym i zrozumiałym.

Konsumpcjonizm

Postawa polegająca na nieusprawiedliwionym (rzeczywistymi potrzebami oraz kosztami ekologicznymi, społecznymi czy indywidualnymi) zdobywaniu dóbr materialnych i usług, lub pogląd polegający na uznawaniu tej konsumpcji za wyznacznik jakości życia (lub za najważniejszą, względnie jedyną wartość) – hedonistyczny materializm.

Pop-art

(z angielskiego popular art – sztuka popularna) nurt w sztuce 2. połowy XX wieku będący próbą zobrazowania cywilizacji wielkomiejskiej i odpowiedzi na doświadczenie kultury masowej. Początkowo wykorzystujący głównie malarstwo, później także instalacje przestrzenne i inne środki plastyczne. W latach 50' rozwijał się w Wielkiej Brytanii (Richard Hamilton, Peter Blake, David Hockney). W Stanach Zjednoczonych rozwijał się i był głównym zjawiskiem artystycznym w latach 60' (Jasper Johns, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Robert Rauschenberg, Andy Warhol).

Postmodernizm

Termin ten pojawił się na początku lat 60. XX wieku w odniesieniu do literatury amerykańskiej, od lat 70. XX stosowany również w odniesieniu do architektury, rzeźby i malarstwa. Często tym terminem obejmowane są przeciwstawne stylistyki. Termin odnosi się przede wszystkim do swoistej podstawy kulturowej, której sens oznacza: poawangardowy. Cechami, które zawiera sztuka postmodernistycznych twórców może być wybiórczy i arbitralny stosunek do tradycji, zgoda na relatywizm form, sprzeciw wobec awangardowej utopii. Składnikami tak rozumianego postmodernizmu są parodia

i pastisz, paradoksalne skojarzenia, dowolne komponowanie form i znaczeń, pluralizm, eklektyzm.

Ready made

Termin ten został po raz pierwszy użyty przez francuskiego artystę Marcela Duchampa i odnosi się do wybranych przez artystę przedmiotów użytkowych, które zostały przedstawione jako dzieło sztuki. Duchamp dostrzegł wybór obiektu jako akt twórczy, a anulowanie funkcji użytecznej obiektów sprawiało, że stawały się sztuką. Sposób prezentacji i nazewnictwo obiektu nadawały mu nowe znaczenie.

Źródło: encyklopedia.pwn.pl

Galeria dzieł sztuki

Jeff Koons, New Hoover Convertibles, New Shelton Wet/Drys 5 Gallon, Doubledecker, 1981-1987, ARTIST ROOMS Tate and National Galleries of Scotland, Londyn, Edynburg, Wielka Brytania, flickr.com

Źródło: online skills.